

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
Αριθ. Έρωτ. *Ηρώτην 60/1970*

Α.
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Δεκ. 1969 / Ιούλιος 1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) *Βροσύννα*....
(παλαιότερον ὄνομα: *Βορσύννα*), Ἐπαρχίας *Δωδωνῆς*,
Νομοῦ *Ἰωαννίνων*.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Ἀχιλλεύς*
Μποσκομβάλας ἐπάγγελμα *Διδάσκαλος*.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Βροσύννα - Ἰωαννίνων*.
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον... *Πέντε*.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Ἀρχιμανδρίτης*..... *Ἠλίας Τάβης*
τοῦ Ἀναστασίου.....
ἡλικία... *92*... γραμματικαὶ γνώσεις... *ἀπόφοιτος Τρι-*
ταξίου ἑκκλησιαστικοῦ κατὰγωγῆς... *Βροσύννα*.
Ἰωαννίνων.....
Ἀρχιμ. Τάβης... *Τάβης*... *ἔξω*... *Τάβης*.....

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; *Ζηριμὰ, Ξυλάβη, Ξερναί, Ροδοιοῦνο*
διὰ βοσκήν, ποιμνιὰ, δέ διὰ καλλιέργειαν
Ἐπὶ τὴν αὐτὴν χωριστὰ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; *Χωρὶς χωρὶς. Οἱ βοσκόμενοι ἐξέρχοντο χωρὶς*
ἑαυτῶν.
- 2) Εἰς ποίους ἀνῆκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ.
Εἰς Τούρκους, Τσιγγανικοὺς καὶ εἰς Μοὺσουλμάνους
ἑαυτῶν.
- 3) Ὁ πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; *Καὶ διανεμομένη*... *ἢ χωριστὰ*... *δεδο-*
ται... *ἀπὸ τοῦ πατρὸς μέχρι τοῦ θά-*
νάτου του.

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; *οἱ πολῖται καὶ οἱ βοσκόμενοι*

ἀσχολεῖται μὲν... γεωργία καὶ κτηνοτροφία...

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ;... *Ναι...*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μετ' ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

Εἰργάζονται ἐν πλείοντι οἱ μοναχοὶ καὶ οἱ οἰκονομοὶ...

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.) *Ζωγῆτες* Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ των θέσις ;... *Ἡ θύρα καὶ ἡ ἀποθήκη καὶ οἱ ἀνδρες καὶ τὰ ἄλλα*

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα) ; *Ἐν εἰδὲς καὶ χρήματι*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζαι ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὰ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ;

Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζαι... καὶ οἱ ἄνδρες καὶ οἱ γυναῖκες...

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;... *Ναι ; ἀπὸ τῶν χωρῶν...*

Χορεύοντες καὶ οἱ ἄλλοι καὶ οἱ ἄλλοι...

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τῷ τόπῳ ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ;... *Ναι... ἐξ αὐτῶν...*

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται... *Ὁχι...* ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρᾶγματευστάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

Ἐπῆγαιναν καὶ οἱ ἄλλοι καὶ οἱ ἄλλοι...

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμῖδας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) γλῶσς (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

Με ζωϊκὴν κόπρον καὶ φυτικὴν
καὶ κάλυψιν με κάλυψιν...

- 2) Πότε ἐγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... 1954 ...

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... 20.6.1954 ...

Μηχανὴ εἰς τὸν τόπον σας...

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύπου αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖος κατεσκευάσθη τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ...

Εἰς τὸν τόπον σας... ἀπὸ τὸν ἐργαστήριον Γαλακτῆρος, Ροδῶν

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. Χειρὶ 4. Φ. Τροχὸς 7. Κερατὶ 10.
2. Κερατὶ 5. Γ. Ν. Νί 8. Σ. Φ. Ν. Κ. 9.
3. Σ. Φ. Ν. Κ. 6. Χειρὶ 9.

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρῆσει;) ... 20.6.1954 ...
3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... 20.6.1954 ...

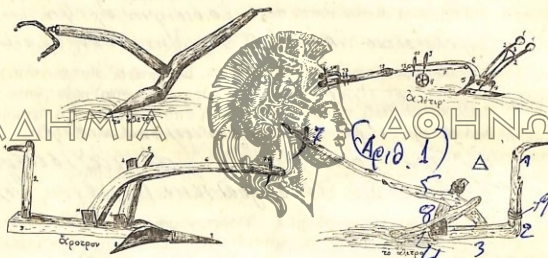
4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....

5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον

*Γύργαι. Διὸς γιῶ. Πειλομαχρῶν καὶ
Κουριάδης. Διὸς γιῶ. Νίετα. Φημοῦν*

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖα διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

- Χειρομαχρῶν καὶ τοῦ σφαιροῦ*
1. <i>Χειρομαχρῶν</i>6.	11.
2. <i>Κουριάδης</i>7.	12. <i>Κ. εἰδος</i>
3. <i>Ζυγῶν</i>8.	13. <i>Ὀρθάρι</i>
4. <i>Φ. ζ. ε. ρ. δ.</i>9.	14. <i>Κουριάδης</i>
5. <i>Σφαιρῶν</i>10.	15.

(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμῃσιν).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν ; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

*Χρησιμοποιῆται μοῖσι ἐν δ. εἰδῶν ἐν
ἐπὶ... ἀροτρίασιν... 1*

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; *ἐν δ. εἰδῶν... ἐν δ. εἰδῶν*

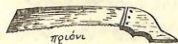
- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου; *ἐν δ. εἰδῶν*

καὶ ἐν δ. εἰδῶν... ἐν δ. εἰδῶν

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάι κλπ.)....

*Πριόνι, σκεπάρνι, ἀρίδι, ἀρνάρι,
κουζοῖρες, καρφίαι*

πριόνι ἢ ξυλοφάι (ἀρνάρι)

8) α) Διὰ τὸν ἄροτρον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος. *Βόες, μαι, ἵππος*.....

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; *2. βόες, ἵππος, ἡ μαι, ὄνος*....

9) Διὰ τὸ ζεугάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;

Διὰ τὰ βόδια τε καὶ οὐχί, ὅμως διὰ τὰ ἄλλα

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεύλες, πιζεῦλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερως τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας.

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). *Λοῦρα*.....

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου ; *Παλιότερον*.....

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζεῦξιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; *Μέ*.....

Ζευγιά, ἢ τοῦ προσδένειται διὰ τὰ κέρματα τῶν βόδιων.

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον): 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος)· 2) γυναῖκα· 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἡ συνθήκη εἰς τὸν τόπον σας

ἔδωκεν ἄνδρα γαῖαν· ὁ μεγαλύνει υἱὸν
αὐτοῦ· ἐκείνη ἡμερὰ ἔσται ἡ γένεσις...

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερώς, πώς γίνεται το ζεύξιμον των βοδιών (ή του βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν). *Πρώτον... παρατίθεται*

του ροβιού, του αλφού) εις τὸ ζῆλον ἀπορρίπτει· ἀλλὰ
 εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν). *Μέτρον... καθέλκεται*
ἡ ζυγὴ καὶ φλογισθεὶς ἀποδέχεται... το
ἀπόστολ... οὐκ ἔν τινος...

2) Πώς γίνεται το ζεύξιμον εις τὸ σιδηροῦν ἄροτρον... *Kara*
τον ἴδιον ὑπόσαν εἰς ἀντιέρω...

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργανον· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποῖου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζώων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα τῆς φωτογραφίας).

Εἶναι. ὁμοῦ... ἀλλὰ τὰ ἀποφθιμένα, τὰ ἀποφθιμένα
δε... ἀπὸ... τῆς... ἀποφθιμένης... μ.ε. ἀποφθιμένης, ἡ
εἶναι ἀποφθιμένη... μετὰ τὰς τῆς χειρὸς ἀποφθιμένης
τὰ ἀποφθιμένα τῶν μαγευμένων μετὰ
ἀποφθιμένων ἀποφθιμένων ἐν τῷ ἐκτελεσμῷ

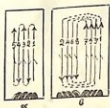
οὐτεί.

- 4) Σχεδιάσατε πῶς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πῶς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλάκας (αὐλακίες) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὥς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Τὸ ὄργωμα ἐγένετο με... εὐθείας...
αὐλάκας ἢ... κυκλικὰς, αδ...

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὥς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Τὸ ἐγένετο.....

καὶ τὰ δύο εἶδη

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὲς ἢ σποριές, ντάμιες, σιασιές, μεσδράδες κ.λ.π.) ; ἢ... ὅσοις γίνεται με... ὅσοις...
ὡς... χωρίζεται με... ἀλάκας.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; με αὐλακίαν ; Α.αί...

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον ; ... ἐν... τῷ... ὑποκείμενῳ... χωρά-
φει, ὅσον... δὲν... ἐκτρέφεται... εἰς...
7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὑνί : καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Τὸ... ὄργωμα... ἐγένετο... ἀροτριάσεως...
με... δεξιὰ... ἀριστερὰ... ἀπὸ... ὁριζο-
ντικῶς... ὡς... ἀπὸ... ὡς...
ὡς... ὡς... ὡς...

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων.

πανταχοῦ γίνεται ἀφαιρῶν ὀργώματα. ἢ τὸ πρῶτον ὀργώματα ἐγίνετο ἀπὸ τῶ ἐντα μέσῳ, τὰ δευτέρως δὲ ἔπειτα.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. *α) τὸ ἀργαυρὸν ἢ γυρίσματα β) τὸ διβόλιον καὶ γ) ἡ γεωργία.....*

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ἀπὸ τῶν κηπευτικῶν τῶν κοινωτικῶν μετὰ τὸ διβόλιον γίνονται καὶ τὸ τρίτον ὀργώματα καὶ φέχεται διὰ τὴν ἄσπετον

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἡ σπορὰν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρο-
νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν ψιτὰρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...

Μένει ἐν ἀγρῷ ἡ σπορὰν μόνον ἐντα ἔτι...

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *διὰ σίτου, κριθῆς, ἀράβων, διὰ σαρὰν καὶ...*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκευὴ χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. *τὸ δισάκι* εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ; ... *ἢ τοιαῦτα...*

ἢ τοιαῦτα, ὁ τοιαῦτα καὶ τὸ δισάκι...

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

Μὲ... αὐτὴν ξύσσαν τοῦ βουκέντρου.

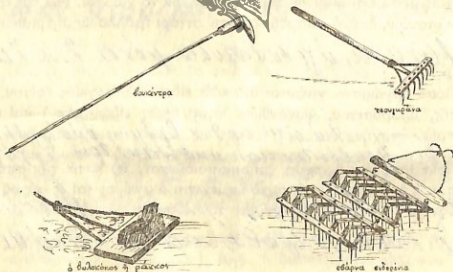
2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις, τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); ... *Γίνεται... τοῦ σβάρνισμα.*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπί κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὥς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

Ἡ σκαφή γίνεται μὲ τὸν τσαπί.

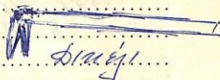
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) *Καλάμι*
Νόσση, διπλή.....

καρμάς

τσόλα

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὥς καὶ αἱ ἐργασίαι ποὺ ἐκτελοῦν

Αἱ εὐζυχοί.....

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.....

*Τὰ ὀσπρία... ἐσπέρνοντο ἐν ἀμφοῖς
 ἀερά... καὶ... ἀερά... καὶ... ἀερά...*

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

*Εἰδικὰ χωράφια μὲ παχὺ ἔδαφος, καὶ
 γερόφυτα χορτοπόσαια.*

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμηλῶν· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς ἀντάκια ἢ πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

*Εσπέρνοντο εἰς ἀντάκια...
 Βραδύτερον ἐσπέρνοντο εἰς γαῖνες...*

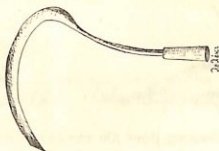
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἔργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ·

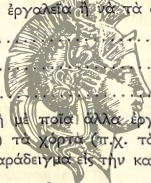
π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

Με δρεπάνια καὶ κόβει.
Σχεδ. 1.ο

Ἐάν ἦσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

- 2) Με δρεπάνια ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) θερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). Με ζωάκιον

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή· (Σχεδιάσατε αὐτήν)

Εἰς 1.ο δρεπάνι 2.ο δοντωτὴ καὶ 3.ο ζωάκιον
Με ζωάκιον

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

Με ξύλον

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά, ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπά-
νια κ.ἄ.) *Ξιδεράς Ψωανί.κων... εὐνοράδες...*

... Μ. ἡ 26.7. Τεφ. 27.

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς
χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ
ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων
(τῆς ρόβης κλπ.) *... ὅχι!*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ
δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ
σικάλις κλπ. *4. διπλασι... εἰς 10 ποίκ. 2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.*

εἰς ὑψηλότερον μῆκος 2. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν
μετὰ τὸν θερισμὸν, πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *Καλαμιά.*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ),
τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραχμῆς,
πιάσματα, χερίες, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ
τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδά-
φους τὰ δράγματα ; *εἰς... χερίες... καὶ... ἀποθέτουν... οἱ ἴδιοι... οἱ χερίστριες.*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χερίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.
Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα
τῆς χειρὸς) χωριστά ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφα-
λαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ δια-
σταυρῶνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *Πολλὰ... χερίες... μόνον... τὰ χερόβολα... χωριστά... χερόβολα... μόνον... τὰ χερόβολα.*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. *Δερμάτια*.....

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλων τόπων καὶ ποίον ;.....

Θερίζουν γυναῖκες.....

- 2) Πῶς ἡμείνοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀπακοπὴν (ἐξεκρίσις). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἄνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).....

*Ἡ ἀμοιβὴ ἦτο ἐν ἑδρῇ καὶ
με ψωμὶ καὶ προβάτῳ*.....

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμὸν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἐναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;.....

*Ἐφεραγ χεῖράν τε καὶ ὠμὸν
καταποσὶν τοῦ πῆχυνος
χειρᾶς*.....

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

*Ὁ θερισμός ἐκάρξετο ν' ἀρχίσῃ Δευτέραν
ἢ Τετάρτην σὺν τῇ ἑρῳ Τρίτῃ πολλέ.*

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.

*Τραγούδιον. Συμμερίζονται εἰς
ἐδάφηνα φυλάξιον.*

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχους πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχους πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάαν, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔστιμον.

*Αὐτὸν καὶ ὅπου ἀκαθάρτη μίαν
Τετάρτην, ἀθήριστον διὰ τὰ
ὡρεῖνα εἰς τὸν ἀνδρῶνα.*

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχῶν.

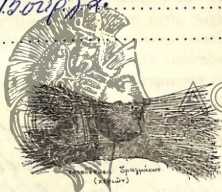
- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχῶν. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἑσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

*Τὸ δεμάτιασμα γίνεται ὑπὲρ
νύκτος ἐρχάτον πρὸς ἐξέχεται
Δέ τῃς.*

- 2) Πῶς ἐγένετο τὸ δερμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδενοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδῆς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δερματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιών.....

δ. Δερμάτιασμα τῶν στάχων
 δερμάτια..... τὰ δερμάτια τὰ
 ἔδενε ὁ δέσιμος.....
 τὰ χερμάτια ἔδενοντο διατὰ τὰ ἴδια
 σπάρτα, ἐνὶ τὰ δερμάτια ἔδενοντο
 μὲ βροῦλα.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δερμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δερμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

τὰ δερμάτια δὲν ἐκεντρώνοντο εἰς
 μὴ ὅσον ἐν ἐκείνῳ τῷ δερματιῶν τῶν
 χαρδαιῶν, ἐ. ὡς τε ἐκεντρώνοντο εἰς.....
 ἐν δ. μέρος..... ἐ. ὡς τε ἐγίνετο εἰς θεμελίαν

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ; 1913

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Ε. ν. . ἀρχῇ . ἔσθ' ὁ κρύον.*

Πο... εις τὰς ἀρχὰς τὸν ἀβανὰν τὸν τοῦ
ἀβύσσου... Ἐρδὸν τὴν δὲ ἐφ' ἑνὶ σπο
δὲν γούνα... μὲ τὸ τῶπι.....

- 2) Πώς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....

Η εξαγωγή του καθ. χαρακτήρα εδίνετο μόνον
μέ το διπύρι (δ'υέλι).

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα με ἐξηρα-χόρτα (π.χ. σανὺν, τριφύλλαι, βίκον); Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ἐξήρασις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

...Τὰ ζῶντα... ἐρέφανο με... ξηροὺς χόρτον
ἐν ἡμέραις χοροδοσίας δέ μου, αἱ δὲ μέγ' ἔχουσιν
ἀφ' οὗ βιτάρει... ἑαίβω, ἐρέφανο με... γούνα
ἀπακοσίτου... καὶ εὐψύχα... ἀδελφεῖν...

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σάνος, καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). . . *Μετὶ τὴν αὐτοῦ* . . .

(Παραθέσατε και σχεδιάσματα ή φωτογραφίας).....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμοποιοῦντο ; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ... τὸ δέξιμον ἐγένετο πρὸς
 τὸν ἄλωνα, ὅθεν διεσπείρετο μὲν τὸ
 πρῶτον καὶ ἀποχορεύσας ἐδ' ἐγένετο πρὸς
 τοὺς οὐρούς

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορὰ τῶν δεματιῶν πρὸς ἄλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλωνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

Παραφέρουσιν εἰς τὰ ἀλώνια, ὅθεν
 ἀποδ' ἐξετίθεντο εἰς τὸν ἄλωνα
 ἐξήκιστα ἀποχορεύσας ὁ ἀφανισθεὶς

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἄλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; ὅπως καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως

Θεμωνιά, ὅθεν ἐκείνην παρεστῆς
 χωριῶν μὲν χωριῶν εἰς τὸν ἄλωνα
 καὶ πρὸς τὸν ἄλωνα

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλωνι διὰ τὸν ἄλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἄλωνι;

Χωρίζονται ἀποχορεύσας ἀφανισθεὶς
 ὁ χωριεὺς τοῦ ἀχυροῦ ἐξήκιστα
 εἰς τὸν ἄλωνα

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλωνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

Τὰ ἀφανισθεὶς ἤτοι καὶ ἐντὸς τοῦ
 χωριοῦ εἰς ἐκείνην μερὴν εἰς τὸν
 εἰς τὴν οἰκίαν ὁ ἀφανισθεὺς καὶ τὸ
 τὸ ἀφανισθεὺς καὶ τὸν ἄλωνα
 χωριοῦ ὡς ἐκείνην τὴν ἀποχορεύσας

- 5) Τὸ ἀλώνει ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐάν τοῦτο ἀνήκει εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

ἀνέχεται μὲν διαμένει ἢ δύο ἔτος
οὐκ ἐνέμει διαμένει εἶχαν τοὺς
αὐτοὺς χρόνους.

- 6) Ἀπὸ ποτε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; ἡμέρ' 20
ἡμέρας καὶ 25 ἡμερῶν

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
δίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Μόνον πετράλωνο καὶ πετράλωνο με
πλάκες καὶ γύρω γύρω εἶχαν πετράλι.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκάστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνηθὺς διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων)

Ἡ ἐπισκευὴ γίνεται με βοτάνια (κατσάι
βοδίου) καὶ με σιάνθη.

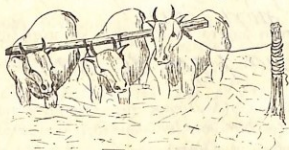
- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

Ὑπὸ καθεὶς τοιοῦτος μᾶται
πῶς ἐρχομένη 20 ἢ δύο ἔτος 25 ἢ 30
αὐτοὺς χρόνους.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

Τὰ δερμάτια... φέρονται... καὶ... τὰ χερά-
 βουτα... στήνουν... μετὰ... αὐτοῦ...
 (ὅση... τὰ... ἀνὰ... αὐτοῦ... τὸ... αὐτοῦ)

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
 ῆσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

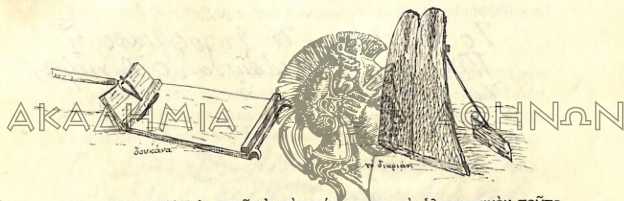
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώ-
 νιοῦ ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς,
 στρούλουργας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου εξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχωνται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα...

Διὰ... ἀνὰ... ἀνὰ... ἀνὰ...
 ἀνὰ... ἀνὰ... ἀνὰ... ἀνὰ...
 ἀνὰ... ἀνὰ... ἀνὰ... ἀνὰ...

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στυλον μετὰ τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειὴ περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμός κατὰ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....
*Τὰ... ζωὰ... δέκαται... δὲ... σπανίαν... ἀπὸ...
 μὴ... λαμβανόμενα... καὶ... τὸν... ἀντί...
 καὶ... τὸν... γυναικίαν... εὐ... σπανίαν...*

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶ εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἂν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκίαν, δικριάν, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνθήεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

*Ὁ... ἀντί... δέκαται... δὲ... σπανίαν... ἀπὸ...
 μὴ... λαμβανόμενα... καὶ... τὸν... ἀντί...
 καὶ... τὸν... γυναικίαν... εὐ... σπανίαν...*

Χερόσυτο

- δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὴν ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;

Ὁ ἀλωνισμός ἀρχίζει ἀπὸ τὸ 10...
 τοῦ πρωῒ μέχρι τὸ 3 μ.μ. διότι μετὰ
 φανερώνεται τὸ θερμὸ καὶ δὲν
 εἶναι...

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἷς τινες τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικοῦλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

Τὸ δουκράνι, τὸ ξυρόφραγο, ἢ
 προῦν. τὸ κοίλιτο, ὁ ἀρχιάρης.
 τὸ δρυμάνι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
 πους στάχυν ;

Ναι

- 14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
 πημα τῶν ζώων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
 φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ της ; (Σχε-
 διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

Ναι, ἐν βουκέντρῳ.

- 15) Πῶς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἠλwgίζοντο καθ' ἡμέραν

Μία... ἑξῆς...

- 16) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἴδικα του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικαὶ ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. πασπάηδες, καλούμενοι ἀλωναρατοὶ καὶ ἀγωγιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βόδια ἢ ἄλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν

Οἱ ἀμυνδρῆ... ἦσαν... χαρὰρ... εἰς...
... διὰ... ἀπὸ... ἀμυν...
... με... εἰς...

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κότπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Οἱ κότπαν...

- 19) Ὁ κότπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ προῖον τὸ σχῆμά του ;

Προετοιμασθὲν... ἀπὸ... ξύλου... περὶ...
ἐν... μέτρο... καὶ... τοῦ... ξύλου... περὶ...
1,5 μέτρο

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγένετο εἰς τὸ ἀλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγένετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου;
(π.χ. φακῆς, ρεβιθίων κλπ.).....

Εἰς τὸ ἀλώνι.

κόπανοι ἐντροπῶν

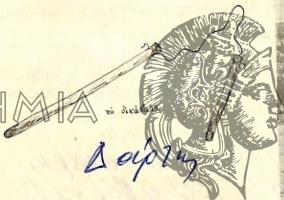

ξύλο κοπανιστῶν διὰ τὸ κοπάνημα
μικρῶν ἀμφοδύων...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

τοῦ διδάσκοντος

Δαρίτης

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγένετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν
τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο
ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά;
Πῶς ἐγένετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων
παραγωγῶν;.....

Εἰς τὸ ἀλώνι... Ἀφ' ἑκείνης... τὰ φοιτῶντα...
τοῦ... τοῦ... ἀφ' ἑκείνης... ἢ...
μ... τῆς... οἰκογενείας...

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
Ἐγένετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι
στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ σταχύος, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

... *Σχεδιαγραφήματα τοῦ ἀχυρῶνι... καὶ ὁ...*
ἀχυρῶνι...

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐὰν ναί, ποῖα ;
 Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

... *Ναί... τραγουδοῦντο ἐν τῷ πρὸ χειρὸς...*
τραγουδοῦντο...

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

... *Ὁ δὲν... χρησιμοποίησε...*

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.

... *Ζ' θρινάκι, Θ' αὐτάν, Π' ροῦνι...*

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
 Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μα-
χαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην
καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο :
φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο... ~~φ~~.....

Ζυγόφιδρον.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει) ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Ἡ. γ. ν. αἰ. η......

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ
λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦν-
ται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κον-
τύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἁλώ-
νισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Κατακρίζονται μετ' ἐξέχον τοῦ.....

ἑξέχον διὰ τοῦ μ. τοῦ ἐξέχον.....

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευξίς τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἁλώ-
νισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἁλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα και καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
ηθίζεται τοῦτο

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (άνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχυῶν (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

ἤτοι... λιχνισθὲν μετὰ ἀπαιρέσεως
ἐργασίας, μεταίκοι μετὰ φριάρη
ἐν τῷ βαζελλίῳ.

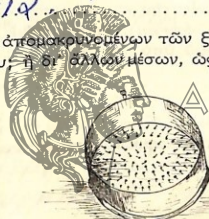
Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ άνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου· ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

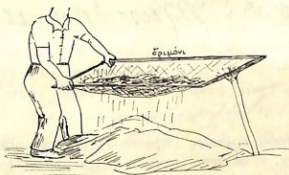
ΑΘΗΝΩΝ

κόσκινο πάλαιο δερμάτινο

κόσρος ἢ ἀριλόγος

νων μετὰ διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μετὰ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν)

- 7) "Όταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

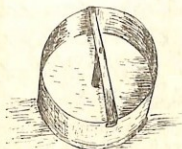
- 8) "Α λ λ α ἔ θ ι μ α προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σῖτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

κοινῶς ἐν πλειοψηφίᾳ
ὁμοσχευαῖς, ἀμικτήρῃ καὶ δραχμάῃ

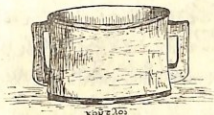
γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι; π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις δκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

Α.Ι. Ἰ.φ.α.χ.αῖ. εἰς. ἑ.π.ι.ζ.α.η. ἑ.δ.ἰ.δ.ο.υ.ο. ἀ.π.έ.β.α.η
εἰς. ἑ.π.α.ρ.α.φ.ἰ.ζ.ο.μ.ε.ν.α.ι. εἰς. ἑ.π.α.ρ.α.φ.ἰ.ζ.ο.μ.ε.ν.α.ι.....

μικροκοίλι

κουτέλιος

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

α) τὸ παπαδιάτικο,

β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,

γ) τὸ γυφτιάτικο,

δ) τὸ ἑλκωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτο-
γραφίας αὐτῶν), .. τ.ο. ... ἁ.ἑ.ρ.ο. ... χα.μ.ι.ν.ο. ... δ.α.π.ἰ.ο.

ζ.α.η. ... δ.ω.ε.ἰ.ο.ν. ... ἡ. ... χ.ω.ρ.η.τ.ἰ.κ.ό.τ.η. ... ἡ.ζ.α. ... 3. ... κ.α.ἰ.
... 5. ... δ.η.δ.ἰ.δ.α.ς.

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας) εἰς. ... τ.ο. ... μ.ο.τ.ἰ.ἑ.μ.ι. (ἑ.π.α.ρ.α.φ.ἰ.ζ.ο.μ.ε.ν.α.ι.)

ω.α.ν. ἡ.ρ. ... εἰ.ν. ἡ. θ.α.η. ... τ.ο. ... κ.α.λ.ῶ.ν.χ.ι. ... ζ.α.η. ...
... 6. ... ω.ἰ.ἡ.ἰ.ο.δ.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἁλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ... *Εἰς τὸν ἀγρὸν*

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τῶν καλυτέρων στάχυν ἢ μετὰ τὸ ἀλώγισμα ; ...

*Ἡ διαλογή γίνεται ἀπὸ τῶν ἰσχυρῶν
καὶ τοῦ ἀλώγισμα. ὁ ἀλώγισμα γίνεται
ἐν τῇ ἀγρῷ. Τὰ ἀπὸ τῆς ἀγρῷ
δεν εἰς τὸν ἀγρὸν εἰς τὸν ἀγρὸν*

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτή) ἐκ σταχυῶν, τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτή αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται. πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

*Τὴν παραμονὴν τοῦ Μεσσηνίου
τὴν πρωτοκρητὴν καὶ τὴν Ἀποκρι-
νῆς*

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

*Εἰς τὴν πρωτοκρητὴν καὶ τὴν Ἀποκρι-
νῆς*

- 2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

Πυρπιζατο... και... Τ. Σιαμέ... Τ. Σ...

- β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυρὰν; παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;...

Παιδιά... και... ἄνδρες... νεοί...

- 2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυρὰν. —

Τὰ κλέπτουν; Ἄν ναι, ἀπὸ ποῖον μέρος;... Τα... κούραρον

Κορκο... ἔν... ἄνδρα... εἰς... ἑαυτοῦ...

...φι... ὁ... ἔν... κούραρον... ἔσ...

- 3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

Ἡ συγκέντρωσις γίνεται... ἔν... ἑαυτοῦ...

...εἰς... ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ...

ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ... ΔΟΧΗΝΩΝ

- γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυρὰν;

- 1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, εὐρκία, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.

Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα.....

ἑαυτοῦ... χοροὶ... ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ...

...ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ...

...ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ...

...ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ...

- 2) Πηδηματά, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυρὰν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

ἑαυτοῦ... χοροὶ... ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ...

...ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ...

...ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ...

...ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ...

...ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ...

...ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ... ἑαυτοῦ...

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

Τῶν 1^{ων}... καρπῶν... καὶ... καὶ... καὶ...
 καρπῶν... καὶ... καὶ... καὶ...
 καρπῶν... καὶ... καὶ... καὶ...
 καρπῶν... καὶ... καὶ... καὶ...

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰουδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Συμφώνησι· Περιγραφή γίνεται ἐξ συννοήσεως
 μόνον ἀμφότεροι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΠΙΘΕΡΜΗΣ ΔΗΜΟΥ. ΣΥΛΛΕΙΟΝ
8 ΕΚΤΑΙΔ. ΠΕΡ. ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑ

ΙΟΝ ΚΑΙ ΔΙΕΓΟΥΝΤΗΝ ΔΗΜΟΥ. ΣΥΛΛΕΙΟΝ

ΕΙΣ *Βροσίνα*

ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΑΓΡΟΤΙΚΑ ΕΘΙΜΑ

ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

Τοῦ Κορίου Βρούνα Ἰωαννίνων.

ὑπὸ Ἀχιλλέως Μπουμπάκη διδασκάλου.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Γ Ε Ω Ρ Γ Ι Κ Α Ε Ρ Γ Α Λ Ε Ι Α

Κ Α Τ' Ε Θ Ι Μ Ο Ν Π Υ Ρ Α

Τ Ο Υ Χ Ω Ρ Ι Ο Υ Β Ρ Ο Σ Υ Ν Α Ι Ω Α Ν Ν Ι Ν Ω Ν

Έρευνήτης: 'Αχιλλεύς 'Μπουκουβάλας, Διδάσκαλος.

ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920.

Αί γεωργικαί έκτάσεις πρό τοῦ 1912, ἀνῆκον εἰς τούρκους μπέηδες, τσιφλικάδες, αἵτινες δι' ἐμπίστων ἀνθρώπων παρηκολούθουν τήν καλλιέργειαν καί ἐλάμβανον τό ἀναλογοῦν ἐκ τοῦ ἐτησίου εἰσοδήματος.

Πλησίον τοῦ ναύσκου τοῦ 'Αγίου Νικολάου εὐρίσκονται ἀκόμη ἐρείπια τῶν ἀποθηκῶν ἐνθα ἐγένετο ἡ συγκέντρωσις τῶν καρπῶν τῶν ἀνηκόντων εἰς τόν ἐκάστοτε τσιφλικᾶ. Αἱ ἀποθήκαι αὗται ἐκαλοῦντο Κ ο τ σ ῆ - κ ι α ἢ Κ ο ὕ λ ι ε ς.

Ἐπῆρχεν δέ μία ἔκτασις εἰς θέσιν ἀρ ᾶ ζ α ν η, ποτιστική καί ἀρμετὰ εὐφραδίας, ἣτις ἐνῆκεν εἰς τό μοναστηριον τῆς δασιότητος τῆς Ρητῆς. Μετά τήν ἀπελευθέρωσιν, αἱ καλλιεργούμεναι ἐκτάσεις περιήλθον εἰς τούς κατοίκους τῆς Κοινότητος ἐξ ἀπαλλοτριώσεως, ἐνῶ αἱ δασικαί τοιαῦται εἰς τό ἐλληνικόν Δημόσιον. Οὕτω παρατηρεῖται τελευταίως τό φαινόμενον τῆς ἐκ μέρους τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας ἀναδασώσεως διαφόρων ἐκτάσεων, αἵτινες βλάπτουν τήν κτηνοτροφίαν τῆς Κοινότητος, ἀλλά παρά τήν διαμαρτυρίαν τῶν κατοίκων, δέν δύναται νά ἀποφευχθῇ τό τοιῦτον, διότι αἱ ἀρμόδιαι δασικαί ὑπηρεσίαι βάσει τοῦ τοπογραφικοῦ χάρτου βεβαιοῦν ὅτι αἱ ἐν λόγῳ ἐκτάσεις ἀνήκουν εἰς τό ἐλληνικόν Δημόσιον.

Αἱ μοναστηριακαί ἐκτάσεις διενεμήθησαν εἰς ἀκτῆμας τῆς περιοχῆς. Εἰς τήν Βροσύναν διτηρεῖται ἀκόμη ἡ παλαιά συνήθεια, καθ' ἣν αἱ ἐκτάσεις αἵτινες χρησιμοποιοῦνται διά κοπῆν χόρτου, νά εὐρίσκονται εἰς ἓνα μέρος δι' ὅλον τό χωρίον, ἐνῶ ἄλλαι ἐκτάσεις χρησιμοποιοῦνται διά τήν καλλιέργειαν τοῦ ἀραβοσίτου /ποτιστικά καί συνήθως/, ἄλλαι διά σῖτον, σίκαλιν, κριθήν, βρώμην, φακήν, ρεβύθια κ.ἄ. /ξηρικά/.

Αἱ ἐκτάσεις αἱ χρησιμοποιούμεναι διά χόρτον ἐκαλοῦντο καί καλοῦνται

ἐκόμη σήμερον Χορτοκόπια.

Ἡ ἔκτασις, ἥτις σπέρνεται μέ ἀραβόσιτον, λέγεται Πλασιὰ καὶ Μουσιάρες, διότι ποτίζεται ὡς ἀνεφέρθη ἤδη, καὶ ἀπὸ τοῦ πολυ νερό μουτσαρίζει.

Τὰ λοιπὰ καλλιεργούμενα χωράφια, εὑρίσκονται εἰς πλάγια καὶ ὄρεινα περιοχάς καὶ λέγονται Λαχίδια. Αὐτὰ εἶναι μικρά τεμάχια καὶ διὰ τὴν προφύλαξιν ἀπὸ τὰ ζῶα εἶναι περιφραγμένα μέ φυσικὸν ἢ τεχνητὸν φράκτῃν. Οὕτω ἀναλόγως τοῦ φράκτου, λέγονται τὰ γεωργικά αὐτὰ τεμάχια, Βατσουνιές, Ζιλενιές, Πάλιου, Ραρκ. ἄ.

Πληροφορία ἀπὸ Ἀρχιμανδρίτην Ἡλίαν Ἀναστασίου Τὰς

641/ Ἐτῶν 92, τέως ἐφημέριον Βροσύνης.

Διατήρησις καὶ Μεταβίβασις περιουσίας.

Κατὰ κανόνα ἡ περιουσία διατηρεῖται ὑπὸ τοῦ πατρὸς καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του. Τὰ τέκνα τὰ ἀπὸ τὰ ἐρχονται εἰς γάμον, μόνον, τὰ ἄρρενα διαμένουν εἰς τὴν οἰκίαν, ἀτέγην ἢ εἰς παρεκκείμενην. Τὴν διαχείρισιν τὴν ἔχει ἀποκλειστικὰ ὁ πατήρ, ὅστις κἀμνεὶ τὸ κουμάντο δι' ὅλα. Τὰ τέκνα καὶ αἱ νύμφαι ἀποκαλοῦν μέ σεβασμόν τὸν γέροντα Πατέρα, τὴν γερωντισσα Μάνα, μεταξὺ τῶν δέ αἱ νύμφαι Συνυφάδες. Ἡ Μάννα φωνάζει τὸν σύζυγόν της Νοικοκύρη, ἢ Ἀφέντη.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πατέρα γίνεται ὁ χωρισμός, ἢ Μοιρασία ἢ Μοιρασιά γίνεται συνήθως κάποια Κυριακή ἢ γιορτῇ. Φωνάζουν ὁ κάθε ἀδελφός ἀπὸ ἕνα σεβάσμιο καὶ ἔμπιστον γέροντα ἀπὸ τὴν προηγουμένη. Μόλις οἱ προσκληθέντες συγκεντρωθοῦν, καλοῦν τοὺς ἀδελφούς νά καταθέσουν τὰ προικοσύμφωνα γιὰ νά βγοῦν κρῖτα οἱ προίκες τοῦ κασ' ἐνός.

Οἱ προίκες, κατὰ παροιμιώδη φράσιν, μπαίνουν εἰς τὴν θάλασσα καὶ βγαίνουν εἰς τὴν ἄκρην ἀγγιχτές.

Μετὰ χωρίζουν τὴν ἀκίνητον καὶ τὴν κινητὴν περιουσίαν εἰς μερίδια τόσα, ὅσα καὶ οἱ ἀδελφοί. Μετὰ κάνουν Σκουρτίτσα, δηλαδή πυρρο λαχνό καὶ ὁ καθεὶς παίρνει ὅτι τοῦ τύχει χωρὶς κανένα παράπονον.

Κατά τόν ἴδιον περίπου τρόπον γίνεται ὁ χωρίσμός καί ἐκ μέρους τοῦ πατρὸς, ἂν ἀναγκασθῇ νά πράξῃ τοῦτο, λόγῳ προσφιλῶν μεταξύ τῶν υἱῶν του ἢ τῶν νυφάδων, πρᾶγμα κάπως συνηθέστερον.

Κατά ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν, πρῶτα ὑπανδρεύονται αἱ θυγατέρες, ἔστω καὶ ἂν εἶναι μικρότεραι καί μετὰ οἱ ἄρρενες. "Ἄν ὅμως παραμένει κόρη ἄγαμος, τότε οὔτε ὁ πατέρας οὔτε, ἂν οὗτος δέν ζῇ, οἱ ἕτεροι χωριανοὶ ἀναλαμβάνουν χωρισμὸν ἀδελφῶν, διότι μένει εἰς τό νοικοκυρᾶτον ἕνα ἐμπόδιον. "Ἄγαμος δέ ἀδελφή θεωρεῖται προσβολή εἰς τὴν οἰκογένειαν, ἐκτός ἂν αὕτη εἶναι ἀνάπηρος, ὁπότε λαμβάνει καὶ αὐτὴ κατὰ τὴν μερασίαν μερίδιον, χωρὶς νά συμπεριληφθῇ εἰς τὴν Σκουρτίτσαν. Ἀκολουθῇ δέ τὸν μεγαλύτερον ἀδελφόν, διαμένονσα μετ' αὐτοῦ ἰσοβίως.

"Ἄν τύχη νά μοιρασθῇ εἰς ἄγρός εἰς τό μέσον, τὰ σύνερα τὰ θάπτουν εἰς τὴν γῆν διὰ νά μὴν εἶναι σπῆλαις ἢ μετακίνησις αὐτῶν. Βάζουν συνήθως χαρακτηριστικῶς λίθους, καὶ ὁποίους ἀναφέρουν καί εἰς τὰ χαρτιά τοῦ συντάσσον.

Ὁ μεγαλύτερος ἀδελφός, λαμβάνει ἐκ τῆς κινετῆς περιουσίας δύο ἢ τρεῖς ἐπὶ πλέον σφαχτά, πρῶτον ἢ γιὰ τὰ διὰ νά κένωναι κόνη τὰ μνημόσυνα τῶν γέροντων ἐκείνου, καὶ ὅσα αὖτε εἶναι πέντε ἥτοι εἰς τὰς τρεῖς μετὰ τὸν θάνατον, εἰς τὰς ἑννέα, εἰς τὰς εἴκοσι, εἰς τὰς τεσσαράκοντα, εἰς τὸν χρόνον καί εἰς τὰ πέντε χρόνια, ὅπου γίνεται καὶ τό ξ ε χ ῶ ν ι α σ μ α, βγάλσιμος δηλαδὴ τῶν ὄστων.

Οἱ κάτοικοι ἡσχολοῦντο παλαιότερον, ἀλλὰ καί τώρα μέ τὴν γεωργίαν καί τὴν κτηνοτροφίαν.

"Ἀλλὰ καί οἱ ἀσχολούμενοι μέ ἄλλας βιοτεχνικὰς ἐργασίας, ἥτοι μωλωνάδες, πωπηκληρηῆες, τσαγγάρηδες, ραφτάδες, ἀπαραιτήτως εἶχον καί ὠρισμένα γιδωπρόβατα καί ἀγελάδες, διότι, " ζ ω ν τ α ν ἡ σ α κ - κ ο ὕ λ α ἔ χ ε ι, ὁποῖος σ τ ῆ ν α ὕ λ ῆ τ' ἔχει κ ο π ρ ι ᾶ :

Εἰς τὰ κτήματα τὰ ὁποῖα κατεῖχον οἱ τοῦρκοι τσιφλικᾶδες, εἰργάζοντο ἀπὸ οἰκογένειαι καί ἐλέγοντο ζ ε υ γ ῖ τ ε ς. Δέν ἐπληρώνοντο μέ ἡμερομίσθιον, ἀλλὰ βάσει τῆς παραγωγῆς τῶν ἀγρῶν, τοὺς ὁποίους ἀνελάμβανον ὑπευθύνως ἀπὸ τὸν τσιφλικᾶ.

Οἱ ζευγῖτες συνεργάζοντο μεταξύ των. Ἀντήλασσον πολλοῖς τὰ σύνεργά των διὰ τὰς διαφόρους ἐργασίας, καί ὅταν εἶχον ἀπό ἑνα βόδι χωραφιάρικο, ἐγίνοντο Σέμπροι. Ἐπαιρνε δέ ὁ εἷς τὸ βόδι τοῦ ἄλλου μέ τὰς ἡμέρας, δηλαδή δύο ἡμέρας ὁ εἷς δύο ὁ ἕτερος, οὕτως ὥστε νά γίνεται παραλλήλως ἡ καλλιέργεια τῶν ἀγρῶν.

Ἀργότερον πού ἐγένετο ἐξαγορά τῶν κτημάτων, ἔλαβεν ὁ καθείς ἑκτασίον ἀνέλογον μέ τήν οἰκονομικήν του εὐχέρειαν καί τήν ἐπιρροήν του.

Ὅστω ἡ οἰκονομική ἰσχὺς ἐκάστης οἰκογενείας ὑπελογίζετο μέ τὰς ἡμέρας ὀργάνματος χωραφίδων πού διέθετε.

Λέγεται ἀκόμη σήμερον ἡ φράσις: Τί νά τοῦ ζηλέσω, δυό μεριάτῃκα ὄργωμα ἔχ'.

Διὰ τὸν θερισμόν τῶν σιτιρῶν, τὸ μάζεμα τοῦ ἀραβοσίτου καί τὸ ὅσπον ζεσπεύρισμα ἢ τὸ τσιούλισμα, ὅπως ἐλέγετο, ἤρχοντο ἐργάται ἀπὸ τὰ χωριά τὰ εὐρισκόμενα ἐκείθεν τοῦ καλαμά, τὰ Μουργκανοχώρια, πού τὸ ἔδαφος ἦταν ἄγονον. Κατὰ κανόνα ἤρχοντο γύφτοι ἀπὸ τὴν Λεπτοκαρυά καί τὴν Ἠπείνιαν, οἱ ἑστέροι ἤρχοντο λαμβάνοντες διὰ τὴν ἐργασίαν των εἶδος κί' ὀφί' γέμιστο. Τὸ μεριάτῃκα ἦτο ἑνὶ τῷ γὰρ καλαμπόκι διὰ τὸν ἄρρενα ἐργάτην καί ὀσέκα ὡς δεκαπέντε ὀκάδες γιὰ τὰς θήλειους ἐργατρίδας.

Ὀρισμένοι ἀπ' αὐτοῦς ἔμπαιναν ὀλοκληρὸ τὸ χρόνον εἰς τὴν δούλεψήν νοικοκυραίων ἢ κατὰ ἐξάμηνον. Οἱ τσοπάνηδες ἤργάζοντο ὑποχρεωτικῶς μέ τὰ ἐξέμηνα, ἢ ἑκάστην ἐξάμηνον ἤρχιζεν τοῦ Ἀγίου Δημητρίου καί ἔληγεν τοῦ Ἀγίου Γεωργίου καί ἀπὸ τοῦ Ἀγίου Γεωργίου μέχρι τοῦ Ἀγίου Δημητρίου.

Ἡ ἀνάληψις ἐργασίας ἐξαμηνιαίας ὡς βωσκὸς ἐλέγετο ρόγιασμα, ὁ δὲ μισθὸς ἐλέγετο ρόγα. Τοὺς γύφτους δὲν τοὺς ἔπαιρνε κανεὶς ὡς βωσκούς, διότι δὲν ἤξευραν τὸν τρόπον καί τὸν τόπον καλυτέρας περιποιήσεως τῶν ζώων. Ἀλλὰ καί οἱ ἴδιοι δὲν ἠρέσκοντο εἰς τὸ ρόγιασμα. Διηγοῦνται περιστατικόν γύφτου, ὅστις ἐρωτήσθηκε τοῦ Ἀγίου Γεωργίου ὡς βωσκός. Τὴν πρώτην δὲ ἡμέραν πού ἔβγαλεν τὸ κοπάδι πρὸς βωσκὴν ἀπόκαμεν καί εἶπεν ἀγανακτισμένος: Πού θά μὲ πᾶτε, πέντε μῆνες καί εἰκοσιεννέα μέρες ἀπόμειναν. Θά πᾶω νά κάμω ἁββεσταριά/ἁββεστοκάμινω/ καί σὺς λύκος νά σὺς τευνώσῃ.

Οἱ κάτοικοι τῆς Βροσίνης δὲν ἐταξίδευον παλαιότερον.

Λ ί π α ν σ ι ς ἄ γ ρ ῶ ν .

Ἡ λίπανσις τῶν ἄγρων ἐγένετο ἀποκλειστικῶς μέ ζωικήν κόπρον.
 Ἀυτὴ κατὰ τὴν χειμερινὴν περίοδον συνεκεντροῦτο εἰς κοπροσωφούς, οἱ
 ὁποῖοι πολλάκις ἀσκαπάζοντο μέ ἄχυρον ἢ ἄλλους θάμνους διὰ νά μὴν
 ξεθυμάνῃ. Κατὰ τό τέλος Φεβρουαρίου, ὁπότε αἱ καρικαί συνθῆκαι ἐγί-
 νοντο κάπως εὐνοϊκαί, μετεφέρετο ὁλβεϊδικά κοφίνια, τὰ Σ κουπροκόφινια

ὅπως ἐλέγοντο καί ἐσκορπίζετο εἰς τὰ χωράφια τὰ ὁποῖα θά ἐκαλλιεργ-
 γούντο τὴν ἔννοιξιν. Οἱ κτηνοτρόφοι, οἵτινες διέθετον πρόβατα, ἐφτιαχ-
 ναν φορητά στέγαστρα μέ ἄχυρον, τὰ ὁποῖα ἐλέγοντο Λ υ σ ι ἔς, πιθα-
 νῶς ἀπό τό ρῆμα λύω, διότι ἐλύοντο καί μετεφέροντο. Οὕτω ἐλιπαίνοντο
 μέ τὴν σειράν τὰ ἀκαλλιεργήτα χωράφια, ἀπό τὰ πρόβατα τὰ ὁποῖα, ἐκοι-
 μῶντο εἰς τὰ φορητά αὐτά στέγαστρα, τὰ ὁποῖα ἐσωτερικῶς ἐστηρίζοντο
 μέ διχαλατά ξύλα πού ἐλέγοντο καυλῆες.

Χρήσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὴν γῆν πρῶτα ἐγένετο μόλις τό 1954 καί
 τότε ἐρεῖα καί μέ ἀντίδρῶν καί ἔρχαν πρός τόν γεωπόνον, ὅστις
 προσπαθεῖ νά βελτιώσῃ τὴν καλλιέργειάν τῶν χωρικῶν.

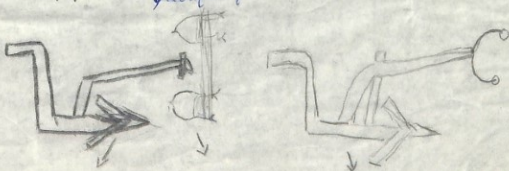
Ἐ ρ γ α λ ε ῖ σ

Σιδηροῦν ἄροτρον ἐχρησιμοποιήθη εἰς Βροσίαν μετὰ τόν Βον Παγκόσμιον
 πόλεμον. Βενζινάροτρα δέν χρησιμοποιοῦνται ἀκόμη.

Τὰ ἄροτρα ἐγένοντο κυρίως ἀπό ξύλον βελανιδιάς, πουργαριού, τὰ ὁποῖα
 ἦταν καί τὰ ἀνθεκτικώτερα, καί ἀπό μελοκοκκιά.

Ἄροτροποι οἱ ἦταν γύφτοι, οἱ Καλαῖτοι, καθὼς καί Περαιοταμίτες, ἀπὸ τὰ
 χωριά τῆς Μουργκάνας, πού ἦταν καί καλοὶ βαρελάδες.

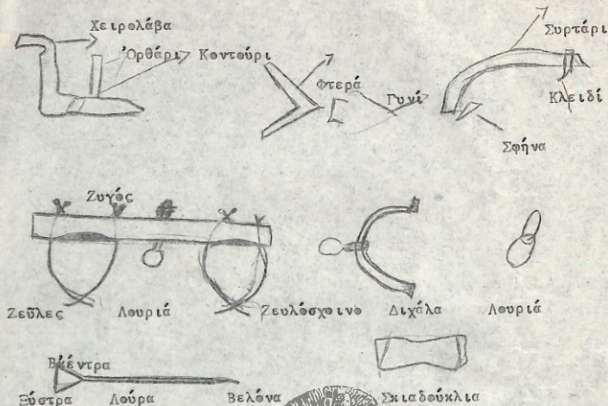
Κατωτέρω παραύτομεν σχέδιον κυλίνου ἄρότρου μετὰ τῆς ὀνομασίας
 ἐκάστου τῶν μερῶν αὐτοῦ.

Ἄλέτρι διά ζυγόν.

Ζυγός.

Ἄλέτρι μέ διχάλα, ἀντὶ ζυγῶν.

Τά Φτερά λέγονται καί ἀνοίγεται, καί ἀνοίγουν τό χώμα καί τό στρώμα, οἱ Ζευλές γίνονται ἀπό τοῦ κρανίου, τό ὅτι τοῦ Ζευλός γίνεται πάνω σέ φωτιά, λυγίζεται καί παίρνει τό κατάλληλον σχῆμα.

Μέ τά Ζευλόςχοινα δένονται εἰς τό κάτω μέρος οἱ Ζευλές.

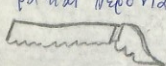
Ὅταν ἐντί διά βόδια χρησιμοποιοῦνται ἄλλα διά ἔργα, τότε ἐντί ζυγοῦ χρησιμοποιῶνται ἡ διχάλα.

Μέ τήν Εὐστρα τῆς βουκέντρας, εὐνεται τό χώμα πού κολλᾷ εἰς τά Φτερά, τό γυνί /ὄνι/ καί τό Κοντούρι.

Τά σκιαδούκλια εἶναι δέρμα ἀπό ἄρνι ἢ κατσίκι καί μπαίνουν πάνω εἰς τό ζυγό μεταξύ τῶν Ζευλῶν, διά νά μήν ζυγοτρίβονται τά βόδια.

Ἡ σπάθη ἢ ὀρθάρι παλαιότερα ἦτο κατεσκευασμένη ἐκ σκληροῦ ξύλου. Βραδύτερον ἐχρησιμοποιήθη καί σιδηρᾷ τοιαύτῃ.

Διά τήν κατασκευήν ἢ ἐπισκευήν τοῦ ἀρότρου ἐχρηστεύοντο ἐχρησιμοποιοῦντο τά ἐξῆς ἐργαλεῖα, *χειροπίονο, σκεπάρνι, ζυγοφάης, θεῖδα, καλὰ ρά καί περόνιδ.*

Χειροπίονο

Σκεπάρνι.

Εὐλοφάης /λίμα/

Ἀρίδα

Κουλούρια

Περώνια

Τό ὄργανο ἐκ παλαιωτάτων χρόνων ἐγίνετο εἰς τὴν Βροσύνα μὲ δύο βόδια, μὲ δύο ἢ ἓνα ἄλογο.

Τὰ βόδια ἐδέοντο μὲ τὰς μὲ τὰς ζεύλας ἀπὸ τὸν ζυγόν. Τὰ ἄλογα ἂν ἦτο δύοντά, ἐδέοντο μὲ λουριά ἀπὸ τὴν διχάλα, ἂν ἦτο ἓνα, ἐδέοντο μὲ εἰδικὴν λαιμαριάν θερμάκι δέρματος.

Ὅταν τὸ ὄργανο ἐγίνετο μὲ δύο ζῶα, τότε κατὰ τὴν μεσημβρινὴν διακοπὴν μετὰ τὸ τῆγμα καὶ τὸ πότισμα, ἐγίνετο καὶ γίνεται ἀκόμη ἀλλαγὴ πλάτης δηλαδὴ ἐγίνετο ἀλλαγὴ θέσεων.

Ὅποιος δὲν ἀλλάζει πλάτη εἰς τὸ ζεγάρι, παρορέσθαι βλαστημαί τὸ ψωμί του, λέει μία λαϊκὴ φράσις.

Ἀρπύνη

Ἀρπύνη

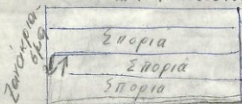
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

Τό ὄργανο ἐγίνετο ἐκ τῶν ἑνέρων. Οἱ ἐκκατασκευάζοντες αὐτὸ, ἐχρησιμοποιοῦν διὰ τὸ ὄργανο μισοταύς κυρίως γύφτους.

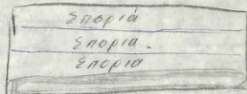
Τὰ βόδια κατευθύνονται ὑπὸ τοῦ χειρολάτου μὲ σχοινί τὸ ὅποτον εἶναι προσδεμένον ἀπὸ τὰ κέρατα. Τὰ πῖο ἀτίθασα καὶ ἀνυπάκουα, κυρίως τὰ νέα καὶ ἀσυνήθιστα εἰς τὴν ἐργασίαν τῶν τούτων ρίχνουν θηλειὰ εἰς τὸ σῦτί πού βρίσκεται πρὸς τὸ αὐλάκι, οὕτως ὥστε νὰ κατευθύνεται εὐκολώτερον.

Τό ὄργανο ἐγίνετο εἰς εὐθείας γραμμάς, ἀφοῦ πρῶτα ἐγίνετο τὸ σπέριασμα, ὃ χωρισμός δηλαδὴ εἰς σπορίαν, ὅπως τὸ σχέδιον.

Μόνον ὅταν ἐχρησιμοποιοῦντο ἄλογα, τότε τὸ ὄργανο ἐγίνετο κυκλωτέρως.

Εὐθεῖα γραμμαί

Κυκλωτέρως.

Ἡ διάνοιξις τῶν σάλακων διὰ τὸ σπόριασμα, τὸν χωρισμὸν δηλαδὴ εἰς σποριάς τοῦ ὑπὸ καλλιέργειαν ἄγρου, ἐγίνετο μέ τὸ ὄνι.
Οἱ πεπειραμένοι ζευγᾶδες τραβοῦσαν τὰ σάλακια μέ τὸ μάτι ἐνῶ οἱ νέοι ἐβράζαν σημάδια.

Εἰς τὰ ἐπίπεδα χωράφια τὸ ὄργωμα δέν ἐγίνετο πάντοτε ἀπὸ τὸ ἴδιο μέρος, ἀλλὰ ἐναλλάξ. Ἄλλοτε δηλαδὴ ἐγίνετο ὀριζοντίως ἄλλοτε καθέτως καὶ ἄλλοτε ἡ ἐρχή ἐγίνετο ἀπὸ τὴν κορυφὴν ἢ τὸν πάτον.
Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν γίνονται τὰ ἐξῆς ὀργώματα.

Πρῶτο ἐλέτρι πού λέγεται ἀπλῶς ὀ ρ γ ω μ α .

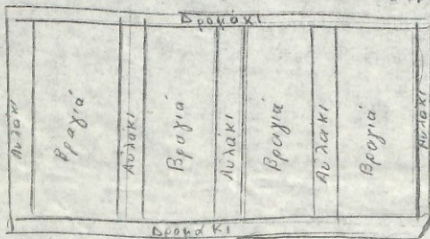
Δεύτερο ἐλέτρι πού λέγεται διβόλι. Στὸ πρῶτο ἐλέτρι γίνεται καὶ τὸ παράχωμα τῆς σκορπισμένης κοπριάς.

Ἐπικολουθεῖ ἡ σπορά. Μετὰ τὴν σποράν γίνεται τὸ σβάρνισμα μέ τὴν σβάρνα διὰ τὸ τρίψιμο τῶν βόλων καὶ τὸ παράχωμα τῶν σπόρων πού τυχόν ἔμειναν ἔξω.

Διὰ τὸ φύτευμα τῶν κηπευτικῶν μετὰ τὸ διβόλι γίνεται καὶ τρίτο ἐλέτρι πού λέγεται ἐνέπασμα καὶ μετὰ γίνεται τὸ σβάρνισμα.

Ἔργαται φτιάχνουν μικρὰ καυμένα, καὶ ρίχνουν λίγη χονεμένη κοπριά καὶ ἀκολούθως φυτεύουν πατάτες, καλακύθια, πεπόνια, καρπούζια.

Τὰ κρομμύδια καὶ τὰ σκόρδα φυτεύονται εἰς βραγιάς

Σκαλιότρηι

Κήπος κηπευτικῶν

Ἔργαλεῖα καὶ σκευὴ σποράς.

Διὰ τὴν σποράν τοῦ καλαμποκιοῦ, χρησιμοποιεῖται ποδιά, ἢ ὅποια δένεται
στή μέση μέ σχοινιά. Ὁ σπορέας μέ τό ἓνα χέρι κρατεῖ τὴν ἐμπροσθίαν
ἔκρην τῆς ποδιᾶς καὶ μέ τό ἄλλο ρίχνει τόν σπόρον εἰς τό σάλακι, τό

Τρωβᾶς σποράς

Ποδιά σποράς

Αγκί νεροῦ

Καὶ σάρι

Βατοκόπι

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ὅποιο ἀνοίγει τό ἄλετρι. Ὁ σπορέας ἀπαικνεῖ κατὰ βῆμα τόν ζευγάν.
Διὰ τὴν σποράν τοῦ σιταριοῦ, τῆς βρώμης, τοῦ κριθαριοῦ καὶ
τῆς φακῆς χρησιμοποιεῖται σακκούλι, τό ὅποιο κρέμεται εἰς τόν λαιμόν
τοῦ σπορέα καὶ λέγεται σπορέα τρωβᾶς ἢ τρωβᾶς.

Διὰ τὴν μεταφοράν εἰς τό χωράφι τοῦ ἄρτου, τῶν λοιπῶν τροφίμων καὶ
τοῦ νεροῦ, χρησιμοποιεῖται τό δ ι σ ἄ κ κ ι, δηλαδὴ σακκούλι μέ δύο
σχοινιά πού δένονται ἀπὸ τοὺς δύο ὄμους.

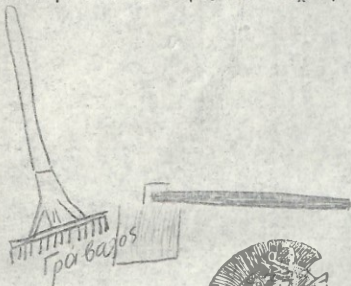
Διὰ νερό χρησιμοποιεῖται ἀσκή ζυρισμένο καὶ καταλλήλως κατασκευασμέ-
νο. Τοῦτο κρατεῖ τὸν νερό πάντοτε δροσερόν.

Τό τυρό ἢ τό γαλοτύρι πού παίρνουν μαζύ των διὰ προσφάγι τό βάζουν
εἰς ξύλινο κουτί βιδωτό, τό ὅποιο λέγεται κ λ ε ι δ ο π ῖ ν α κ ο .

Διὰ τό ὄργωμα, τό βοτάνισμα τῆς ἀγριάδας καὶ τῶν ἄλλων ζιζανίων, διὰ τό
ρίξιμο τοῦ σπόρου, ὁ γεωργός ἔχει πάντοτε τὴν σύζυγόν του καὶ ὅταν αὐ-
τὴ ἀδυνατεῖ, τό μεγαλύτερον ἀγόρι ἢ κορίτσι. Ἐχομεν περιπτώσεις γυναι-
κῶν πού γέννησαν εἰς τό χωράφι, διότι ἤθελαν νά συμπαρσταθοῦν εἰς τόν σύ-
ζυγον κατὰ τὴν ὄραν τῆς προκοπῆς ὅπως λέγεται ἡ σπορά.

Ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων παλαιότερα ἐγίνετο εἰς αὐλάκια. Ἐνας σπερέας μέ τό σακκούλι εἰς τόν ὄμον ἐκολουθούσε τόν ζευγάν καί ἔρχετο εἰς ἀποστάσει μιάς δρασκελιάς ἀπό δύο κονδύλους.

Ἀργότερα δέν ἐσπέρνοντο τά γεώμηλα ἀλλά ἐφυτεύοντο εἰς γοῦρνες πού ἐγίνοντο μέ τσάπα σέ σειράς πού ἀπεῖχον μεταξύ των μισό δράκίλι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΕΡΙ ΧΕΙΡΟΣ ΔΟΗΝΩΝ

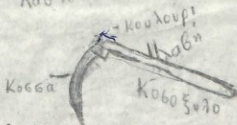
Ἐργαλεῖα θερισμοῦ: Ὁ θερισμός τῶν σιτηρῶν ἐγίνετο μέ τό δρεπάνι. Διό τόν θερισμόν τοῦ κριθαριοῦ καί τῆς βρώμης ἐχρησιμοποιεῖτο ἡ κόσσα.

Ἡ λεπίς τοῦ δρεπανιοῦ ἦτο ὀδοντωτή ἐνῶ τῆς κόσσας ἦτο ὀμαλή. Διό τό χόρτο καί τό τριφύλλι ἐχρησιμοποιεῖτο ἡ κόσσα *εὐδύτης*.

Ἡ λαβή τοῦ δρεπανιοῦ ἦτο ξύλινη.

Λαβή (ξύλινη)

Τό λαβίδι τοῦ δρεπανιοῦ καί τῆς κόσσας ἐλέγετο κόφτρα.

Τά θεριστικά αὐτά ἔργαλεῖα πᾶ ἐπρομηθεύοντο ἀπό σιδεράδες τῶν Ἰωαννίνων. Φημισμένος κατασκευαστής τοιούτων ἔργαλείων ἦτο κάποιος τέλης εἰς Ἰωάννινα, τόν ὁποῖο διεδέχθησαν ἐπαξίως τά τέκνα του.

Θερισμός τῶν Δημητριακῶν

Ἡ σίκαλις θερίζετο ὅσον τό δυνατόν χαμηλότερα πρὸς τό ἔδαφος, διότι τό ἄχυρον τό ἀποκαλούμενον Σάλιμα, ἐχρησιμοποιεῖτο διά τό σκέπασμα ἄχυροκαλύβων. Τό σιτάρι καί τά λοιπά σιτιρά, θερίζοντο ὑψηλότερα.

Οἱ στάχυες ἐκρατοῦντο ἀπό τόν ἴδιον τῶν θεριστῆν καί ἐτοποθετοῦντο εἰς τό ἔδαφος. Ἀκολουθοῦσε ὁ Δέτης πού ἔδενε τά μικρά πρῶτα δεματάκια πού ἐλέγοντο Χερόβολα. Ὅκτώ ἢ δώδεκα χερόβολα ἔκαναν τά δεμάτια. Μετά τόν θερισμόν τοῦ χωραφιοῦ τό σιτάρι, σίκαλις κ.λ.π. ἀποθηκεύοντο καί ἔκαναν τή θαρβουά. Θῆμιωνιά.

Κατά κανόνα θερίστριαι ἦσαν γυναῖκες, ἐκτός ἐλαχίστων περιπτώσεων πού ἔμπαινε καί κάποιος ἄνδρας εἰς τήν ομάδα θερισμοῦ.

Δέτης ἦτο πάντοτε ἄνδρας. Τά χερόβολα ἐδένοντο μέ τό ἴδιον τό θερίζοντα σιτιρόν. Τά δεμάτια ἐδένοντο μέ Βρόβλα ἢ Ἰσλατσίδα φυτά ἐλαστικότητας, μή κοπτόμενα κατὰ τό δέσιμον.

Εἰς τά πόδια ἐφόρουν οἱ θερίστριαι μακ κάλτσες πλεκτές καί εἰς τάς χεῖρας πλεκτά χειρόκτια, τά ἅπαν ὅποια ἐκάλυπτον ὅλον τόν πῆχυν ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν.

Εἰς τήν πρὸς ἀνατολάς γωνίαν ἔφηναν μικρόν τεμάχιον ἀθέριστον, δῶρον τοῦ ἰδιοκτητήτου πρὸς τά πετεινά τοῦ οὐρανοῦ. Τό τεμάχιον αὐτό ἐθεωρεῖτο καί μαγιά, διά τήν εὐφορίαν τοῦ παρπῶπ χωραφιοῦ κατὰ τό προσεχές γεωργικόν ἔτος.

Συγκομιδή γεωμήλων.

Ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἤρχισεν εἰς τό χωριό μας ἀμέσως μετά τήν ἀκελευθέρωσιν κατὰ τό 1913. Πρὸ τοῦ 1912 ἐκαλλιέργησεν εἰς τό χωριό μας εἰς τόν κῆπον τοῦ κάμπου ὀλίγα γεώμηλα, ὁ Παπα-Γεώργης ὁ 2ῆσης. Διά τήν συγκομιδὴν καί τήν σκορὰν ἐνεφέρθη ἀνωτέρω. Συνήθως ἡ συγκομιδὴ ἐγένετο οὐχι μία φορά ἀλλά λίγα-λίγα, διότι ἐνομίκετο ἐν ἀρχῇ ὅτι τό προϊόν τοῦτο δέν ἀντέχει ἐκτός τῆς γῆς.

Συγκομιδή τοῦ σανού.

Τά ἴδια καλαιότερον ἐτρέφοντο μέ σανόν, χόρτο, ἄχυρον ἀπό σιτάρι, σίκαλι, βρώμη κ.λ.π. καθὼς καί ἀπὸ φύλλα ἀραβοσίτου, καί φύλλα/ντόματα/ στάχθων ἀραβοσίτου. Ἀπὸ τῆς μετὰ τὸν ἀλωνισμόν ἔμεναν μία δύο ἡμέρας εἰς τὸν ἥλιον καί μετὰ μετεφέροντο εἰς τὰς ἀχωρῶνας ἢ ἀποθηκεύοντο εἰς τὸ ὑπαιθρον κατὰ τέτοιον τρόπον, ὥστε νά μὴν βρέχωνται.

Ἡ μεταφορὰ ἐγένετο μέσα εἰς σάκκους μεγάλους, πρὸς αὐτὸν τὸν σκοπὸν κατεσκευασμένα.

Ἄ λ ω ν ι σ μ ὁ ς

Τὰ ἀλώνια ἦτο κατεσκευασμένα πλησίον τῶν χωραφιδῶν. Εἰς τὰ ἀλώνια δέ ἔμενε ἡ οἰκογένεια ἀρκετὰς ἡμέρας ἢ καί ἐβδομάδας ὥσπου νά συγκεντρώσουν τὸν καρπὸν καί νά ἀποθηκεύσουν τοὺς σανούς.

Οἱ καλοὶ νοικοκυραῖοι ἔφτιαχναν σπῆτια μέ λίθους κτισμένα καί σκεπασμένα νέ μαύρας πετρόπλακας. Τέτοια σπῆτια σάκονται ἀκόμη ἀρκετά.

Κατὰ τὴν κατοχὴν δέ ἐχρησίμασαν τὰ καλαφύγια, διότι κατὰ κανόνα ἦτο κτισμένα μακριὰ ἀπὸ τὸ κυρίως χωριὸν καί κάτω ἀπὸ δένδρα.

Ἐντὸς τοῦ χωριοῦ ὑπῆρχαν δύο ἀλώνια τὰ ὅποια ἦτο κοινοτικά καί ἀλώνιζαν ἐκ περιτροπῆς ὅλοι ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι εἶχον ἀγρούς ἐκτὸς τῆς συνήθους κλασιάς ἐσπαρμένους μέ σιτιρά.

Τὸ ἀλώνισμα ἤρχιζε ἀπὸ 20 Ἰουνίου καί ἐτελείωνεν παρὰ τὸ ἀπὸ 26ης Ἰουλίου. Ἐπρεπε εἰς τὸ πανηγύρι τῆς Ἀγίας Παρασκευῆς ὁ καρπὸς νά εἶναι σακκισμένος.

Τὰ ἀλώνια ἦταν ὅλα φτιαγμένα μέ πέτρες, δηλαδή στραμένα μέ λευκὲς πέτρες. Ὅταν ἤρχετο ὁ καιρὸς τοῦ ἀλωνίσματος, ἐγένετο πρῶτα τὸ βούνισμα, ἀλείβονταν δηλαδή τὰ κενὰ μεταξὺ τῶν πετρῶν μέ βουνιά/ἀγελαδοκοπριά/, ἢ μέ χῶμα πηλῶδες.

Τὰ στάχυα τοποθετοῦνται κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε οἱ κορυφές νά εὐρίσκωνται πρὸς τὸ κέντρον τοῦ ἀλωνιοῦ, ἔτσι πού νά φαίνωνται μόνον αὐτές ἀπ' ὅλο τὸ δεμάτι.

Εἰς τὴν μέσην τοῦ ἀλωνιοῦ τοποθετεῖται ἓνα ὑψηλὸν ξύλον τὸ ὅποιον λέγεται Σπρίγυρος. Ἡ τρύπα ὅπου στηρίζεται ὁ σπρίγυρος λέγεται Ἀφαλός.

Ὁ ἀλωνισμός ἐγίνετο μέ ἓνα δύο καί τρία βόδια ἢ ἄλογα. Ἐπρωτιμοῦντο τά ἄλογα ἢ μουλάρια, διότι μέ τά πέταλα καί τά καρφιά των ἔτριβαν γρηγορώτερα τό ἀλωνιζόμενον φυτόν.

Τά βόδια ἐδέοντο ἀπό τόν Στριγύρον μέ τριχιάν, τό μήκος τῆς ὁποίας ἔφθανε ὡς τήν ἄκρην τοῦ ἀλωνιοῦ, ἐκεῖ δηλαδή πού ἦτο ριγμένον τό σιτάρι κ.λ.π. Συνήθως ἡ τριχιὰ ἐδένατο ἀπό τά κέρατα.

Τά ἄλογα καί τά μουλάρια ἐδέοντο ἀπό εἰδικήν λαιμαργιάν.

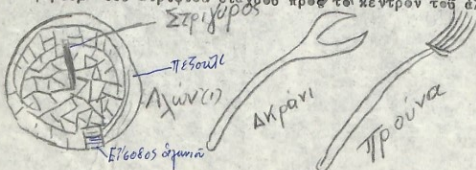
Ὁ ἀλωνισμός ἤρχιζεν περί τήν 10ην πρωϊνήν καί ἔφθανεν ὡς τήν τετάρτην ἀπογευματινήν, ὅποτε λόγῳ τοῦ πνέοντος ἀνέμου δέν ἦτο δυνατόν νά συνεχισθῇ, μή δυνάμενα τά ζῶα νά τρίψουν τό σπαρτόν. Θά σταματήσω γιατί λουράνει/λυγίζει καί δέν κόβεται/τό σπαρτόν, ἔλεγε ὁ ~~θεοπρό~~ θεός.

ἀλωνιστής (ἡρωδάρης)

Τά χρησιμοποιούμενα ἐργαλεῖα κατὰ τόν ἀλωνισμόν ἦσαν τά ἑξῆς:

Τό φτιάρι. Πύλιον φτιάρι, τό ὁποῖον χρησιμοποιεῖται διά τόν γυρισμόν τοῦ καρποῦ μετὰ τοῦ σαναοῦ διὰ τό λήχνισμα καί διά τό σάκκισμα τοῦ καθαροῦ κηραῦ.

Ἡ πρόυνα πρόυνα. Πηρουνοειδέα ἐργαλεῖον μέ δύο ἢ τρία περόνια ζύλινα, χρησιμοποιούμενον διά τόν γυρισμόν τοῦ σαναοῦ κατὰ τόν ἀλωνισμόν καί τό γύρισμα τοῦ ἔτριφτον σταχυοῦ πρὸς τό κέντρον τοῦ ἀλωνιοῦ.

Κοσκινό (ἡρωδάρης)

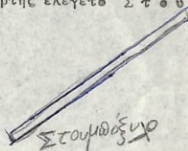
Κοσκινό (ἀρμολογ)

Τό Ἀκράν μία διχάλας μέ δύο μυτερές ἄκρες.

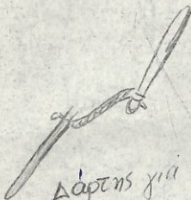
Διά τό ξεσπίρισμα τοῦ καλαμποκιοῦ ἐχρησιμοποιεῖτο ὁ Δ ἄ ρ τ η ς .
 Ἦ το ἓνα χονδρό ξύλο δεμένο μέ σχοινί, μέ ἄλλο ξύλο, πού ἐκρατοῦσε
 ὁ ἐργάτης. Τό ξύλο πού ἐκρατεῖτο εἰς τό χέρι ἐλέγετο χερόξυλο καί
 τό ἄλλο πού ἐχρησιμοποιεῖτο ὡς δάρτης ἐλέγετο Σ τ ο ῦ μ π ο ς .

Χερόμυλος (τάμπι/ζούρι)

Στουμώξυλο

Δάρτης για το 67 του καλαμποκιού.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὁ Ἀργιάρης ἦταν κόσκινο διότι τὸ ξεσπίρισμα τῆς ἡρας.
 Τό Ἀρυμόνι ἦταν κόσκινο διότι τὸ ξεσπίρισμα τοῦ λαθροῦ καί τῶν λοιπῶν
 ὑπὸ σπόρων ζικανίων, πού ἦσαν χονδρά.

Ὁ Χερόμυλος ἀποτελεῖτο ἀπὸ δύο κυκλικὰς πέτρας, αἱ ὁποῖαι περι-
 στρεφόμεναι μέ ἓνα κοντόξυλο, ἔτριβον τὸν καρπὸν ὅστις ἐρρίπτετο ἀπὸ
 μία ὀπή τῆς ἄνω πέτρας. Ὁ χερόμυλος ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τὸ κόψιμο
 χονδροῦ σιταριοῦ διὰ μπιγούρι ἢ χονδροῦ καλαμποκιοῦ διὰ λαχανομπα-
 τσαριά. Στὴν ὥρα τῆς ἀνάγκης οὗτος ἀποτελοῦσε σπουδαῖον μέσον διὰ
 τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν ἀναγκῶν διατροφῆς. Οἱ φυγάδες, οἱ πολιορκημένοι,
 οἱ κλεφτεῖς τῶν βουνῶν πάντοτε εἶχαν χερομύλους μαζὺ τὸν.

Μετά τὸ λίχνισμα τὸ ὅποιον ἐγίνετο ἀπὸ γυναῖκας καί κυρίως ἀπὸ ἀνυ-
 πάνδρους νέας, αἵτινες τὰς ἀπογευματινὰς ὥρας, μέ τὴν βοήθειαν τοῦ
 ξυλόφτιαρου τοῦ Ἀρυμονιοῦ, τοῦ Ἀργιάρη, ξεκαθαρίζουν τ' ἄχυρα ἀπὸ τὸν
 καρπὸν. Τὸ σιτάρι τὸ ἐμάζευαν εἰς ἓνα σωρὸν καί πρὸ τοῦ τὸ ζυγίσουν,
 ἐγίνετο συνεστίασις τῆς οἰκογενείας μετὰ τοῦ ἀλωνιστοῦ τοῦ Δραγάτη,
 / Ἀγροφύλακα / τοῦ Ἱερέως, τῶν τυχόν ἐργατῶν, καί Ἀσκαλοῦ, ὅταν αἱ
 αὐτοὶ ἐπληρώνοντο ἀπὸ τοὺς χωρικοὺς μέ τὸ ταγάρι.

Ἀπό τὴν ἐτήσια σοδειά, ἀφ' ἧς γρῶντο τὰ ἐξῆς μερίδια: α/ Τῆς καλογριᾶς τοῦ μοναστηριοῦ, τὸ παπαδιάτικο, τὰ δραγατικά, τοῦ Ἀναγνώστη/ψάλτη/ μικρὸ δῶρον, τοῦ δασκάλου ἂν τύχαινε καὶ δὲν ἦταν καὶ παπᾶς.

Τοῦ παπᾶ, τοῦ δασκάλου, τοῦ ἀγοφύλακα ἐβγαίνει μὲ τὸ ταγᾶρι δηλαδὴ ἓνα ταγᾶρι στὰ χίλια καὶ εἰς τοὺς ὑπολοίπους μὲ τὰς λίτρας.

Πρέπει νὰ σημειωθῇ ἔνταυθα ὅτι ἐγίνετο συναγωνισμὸς μεταξὺ τῶν κατοίκων ποῖος θὰ ἐπῆγαινε γρηγορότερα εἰς τὸν μύλον ἄλεσμα τῆς νέας σοδειᾶς διὰ νὰ ὑμῶσῃ ἡ νοικοκυρὰ πρόσφορα καὶ νὰ τὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ἐκκλησίαν διὰ νὰ εὐλογηθοῦν ὑπὸ τοῦ ἱερέως.

Μετά τὴν ἀφίρουν τοῦ δεκατιοῦ, ὁ καρπὸς μετεφέρετο εἰς ὑφαντὰ σακκιά. Ἀκολούθως ἀφοῦ τρεῖς-τέσσαρες ἡμέρας ἠλιάζετο εἰς τὸν ἥλιον, δηλαδὴ ἠπλώνετο εἰς ὑφαντὰς κουβέρτας, τὰ Χράμια, καὶ ἀνεκατεύετο δύο τρεῖς ἢ ὅσους τὴν ἡμέραν.

Ἐν συνεχείᾳ ἀποποθετο ἐτίθετο εἰς μεγάλα ξύλινα κιβώτια τὰ λεγόμενα Ἀμπάρια.

Προτὺ τὰ χερόβλα δεθοῦν εἰς δεμάτια. ὁ τοῖς ὀνομαζομένοις τοῦ χωριοῦ ἔκανε διαλογὴν τῶν καλυτέραν σταγῶν, τὰ ὅποια ἔδενε εἰς χωριστὰ δεμάτια. Τὸν καρπὸν τῶν δεματιῶν αὐτῶν δὲν τὸν πῆγαιναν εἰς τὰ ἀλώνια. Τὸν πλῶναν ἄρκετὰς ἡμέρας εἰς τὸν ἥλιον διὰ στεγνώσῃ καὶ μετὰ ἐκτύπων καθεὺς χερόβολον πᾶν εἰς πέτρα, τὴν λεγομένην στουμπόπετραν καὶ λόγῳ τοῦ ὅτι ἦτο κατάξερρον ἐξεκοκκίζετο ἀμέσως.

Τὸν καρπὸν αὐτὸν ἐχρησιμοποιοῦν διὰ σπόρον, διὰ τραχυνάν καὶ διὰ πρόσφορα. Πολλάκις τὸ σιτάρι τοῦτο ἐχρησιμοποιοεῖτο διὰ τὴν τέλει μνημύων.

Κατὰ προφορικὴν παράδοσιν Δημητρίου Θεοῦλα κατοικοῦ Βροσύνης, ἐτῶν 78.

Τ ΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΘΕΡΙΣΜΟΥ

Ἀπιστος Σύζυγος.

Ἦλπε μ' μή χάσομερᾶς πάηνε νὰ βασιλέψῃς

σὲ καταργίεται ἡ ἄργατιά κι οἱ ξενοδουλευταῖδες,

σὲ καταριέται καὶ μιὰ νιά, μιὰ μικροπαντρεμένη,

πῶχ' ἔρρωστο τὸν ἄντρα της πολὺ βαριά στὸ στρῶμα.

Ἦθελε ἀπὸ λαγὸ τυρὶ κι ἀπὸ λαφίνα γάλα.

Ὅσο νά πάη στό βουνό τυρί λαγοῦ νά πήξη,
νά σιάξη καλιουρόστρουγκα, νά 'ρμέξη τή λαφίνα,
ὁ ἄντρας τῆς ξαρρώστηκε κι ἄλλη γυναῖκα πήρε.
Δέν τῶχει πῶς τήν ἄφηκε κι ἄλλη γυναῖκα πήρε,
μόν' τῶχει πού τήν κάλεσε τὰ στέφανα ν' ἀλλάξη.

Τ ῆς Λ ο υ λ ο ὐ δ ω ς ὁ καημός

Μιά λυγερή στόν ἀργαλειό, νυχτόμερα ὑφαίνει,
᾿Ψφαине κι ἀναστέναζε, σά λάφι λαβομένο.
Ὁ ἥλιος ὅπῃ τ' ἄκουσε δέν πᾶει νά βασιλέψη,
μόν' καίει τὰ δάση στά βουνά, στερεύει τὰ ποτάμια.
Τήν καταριέται ἡ ἀργατιά, οἱ μαυροθεριστάδες.
Βαρυγκομῶν οἱ πιστικοί πού καίγεται τό βίός τους.
Τσιούκραμ' ἐς' μας τό ντέρτι σου, πῶς γένει τήν καρδιά σου,
κι ἂν ὁ ντουινιάς ἔχ' γιαντιό, ὅς' πᾶμε νά τό βροῦμε,
νά γιάνουμε τόν κόνο σου, νά δροῦναι τήν καρδιά σου,
νά καί ὁ ἥλιος στήν του, κι ἐμεῖς σπᾶς φαμελίς μας.
Τί νά σᾶς πῶ γειτόνισες, θεριστερές, καί τσοπάνοι,
πού διάβηκαν δέκα Πασχαλιές νά καρτερῶ, ἀπ' τὰ ξένα,
τόν ἄντρα μου, τό ταίρι μου, τή φλόγα τῆς καρδιάς μου,
πού πάηκε ἐκεῖθε στή βλαχιά, καζάντιο ν' ἀποχτήση.
Ὅτε καζάντιο ἔφερε, κανέννας δέν τόν εἶδε,
ἂν ζῆ, ἂν ρεβωνιάστηκε, ἤ βρίσκεται στό χῶμα
μέ στρῶμα καί προσκέφαλο τῆς μαύρης γῆς τό χῶμα,
καί γιά γυναῖκας ἐγκαλιά, τῆς ξενιτιάς τήν πέτρα.

Παράδοσις; Βαρβάρας Τασούλα ἐκ Βροσίνης-Ἰωαννί-
νων ἐτῶν 80.

ΕΤΗΣΙΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΙ

Εἰς τὸ χωρίον Βροσύνα τοῦ Νομοῦ Ἰωαννίνων ἐγίνοντο παλαιότερα πυραὶ τὰς ἐξῆς ἡμερομηνίας α/ Τὴν Ἰην τοῦ ἔτους β/ Τὴν Ἰην Μαρτίου καὶ γ/ Τὴν Ἑβδομάδα ἀπὸ τὴν Κυριακὴν τῆς Ἀπόκρεω μέχρι τὴν Κυριακὴν τῆς Τυροφάγου.

Ἐξ αὐτῶν διατηρεῖται ἀκόμη τὸ ἔθιμον τῆς πυρᾶς τῆς Ἀπόκρεω, ἥτις γίνεται κάθε ἔτος μέ συμμετοχὴν ἀπόντων τῶν κατοίκων τῆς Κοινότητος.

Ἡ μέραι καὶ ὥραι πυρᾶς.

Τὴν παραμονὴν τῆς πρώτης τοῦ ἔτους αἱ νεόπανδροι καὶ ἀρραβωνιασμένοι νέαι τῇ βοηθείᾳ τῶν συζύγων των ἂν ὁ καιρὸς ἐπέτρεπε ἔφερον ἀπὸ τὸ πλησιέστερον δάσος μερικὰ ξύλα. Ἄν ὁ καιρὸς ἀπέκρουε ἦτο ἀκατέλληλος, βροχερὸς καὶ χιονώδης, δέν ἐπῆγαιναν εἰς τὸ δάσος ἀλλὰ ἐπαύσαντο τὰ ξύλα ἐπὶ τὸ κατόγιστον ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ εἰς τὴν ῥάχιν πλησίον τοῦ ἐκκλησίου τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

Αἱ ἀρραβωνιασμένοι νεάνιδες δὲν μετέβαιναν εἰς τὸ δάσος μετὰ τῶν μνηστήρων των ἀλλὰ μόναι ἢ μέ τὰς μητέρας των.

Τὸ μεσονύκτιον ὁπότε θά ἀπῆρχετο ὁ παλαιὸς χρόνος καὶ θά ἤρχετο ὁ νέος, οἱ ἄνδρες, νεόπανδροι καὶ ἀρραβωνιασμένοι θά μετέβαιναν εἰς τὸν τόπον τῶν ξύλων καὶ θά ἔθετον πυρὰν ἐπ' αὐτῶν.

Ἐκεῖ θά ἔπιναν οἶνον καὶ θά ἐχόρευον. Εἰς τὸν τόπον τῆς πυρᾶς ἠδόναντο νὰ μεταβοῦν καὶ ἄλλοι χωριανοὶ καὶ νὰ χορεύουσιν ἐπ' ὀλίγον πλὴν τῶν θηλέων αἵτινες ἀπηγορεύετο νὰ μεταβοῦν ἐκεῖ.

Ἀφοῦ ἐκαίοντο τὰ ξύλα οἱ παραιρεθέντες εἰς τὴν πυρὰν μετέβαινον εἰς τὰς οἰκίας αἰτομαζοῦν, ὅπου τοὺς προσεφέρετο γλυκὲ ἀπὸ τὰς νεοπάνδρους συζύγους καὶ τὰς ἀρραβωνιασμένας νεάνιδας καὶ ἔλεγον εὐχὰς διὰ τὴν προκοπὴν καὶ τὴν μακροχρόνιον τῶν ἐλθόντων εἰς γάμων καὶ τῶν μελλονύμφων.

Τοῦτο, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ ἡλικίας 92 ἔτων Ἀρχιμανδρίτου Ἡλίας Τέσση, ἐγίνετο διὰ νὰ καλοπάρουν τὸν νέον χρόνον, διὰ δώση εἰς τοὺς μέν νεοπάνδρους ἀπογόνους, εἰς δὲ τοὺς μεμνηστευμένους

ταχέϊαν τήν στέψιν καί ἀμοιβαίαν ἀγάπην.

Τήν Ιην Μαρτίου παλαιότερα ἤναπτον πυρᾶς εἰς τοὺς ἀγρούς καί τοὺς ἐμπελῶνας. Τήν ἡμέραν αὐτήν ἤναπτον πολλάς πυράς, δύο τρεῖς κτηματῖαι, πλησίον τῶν γειτνιαζόντων κτημάτων των.

Τοῦτο ἐγίνετο διὰ νά καοῦν ἢ νά φύγουν αἱ ἀσθένειαι, αἷτινες προσέβαλον τὰς ἐμπέλους καί τὰ λοιπά σπαρτά τὰ ὅποια ἦσαν ἐσκαρμένα ἢ θά ἐσπέρνοντο κατὰ τήν ἐπερχομένην "Ανοιξιν.

Σημειοῦμεν δέ ὅτι τοῦτο ἐγίνετο τήν Ιην Μαρτίου μέ τό παλαιόν 'Ημερολόγιον.

Τήν 'Εβδομάδα τῆς 'Απόκρεω, δηλαδή ἀπό τήν ἐσπέραν τῆς Κυριακῆς τῆς 'Απόκρεω μέχρι τήν πρωΐαν τῆς Καθαρᾶς Δευτέρας κάθε βράδυ μετὰ τό βραδυνόν φαγητόν ἠνάπτοντο δύο πυραί. 'Η μὲν μία εἰς τήν "Ράχιν" ἡ δέ ἑτέρα εἰς τήν "Τοῦρα" δηλαδή εἰς τὰς δύο γειτονίας τοῦ χωρίου. 'Εγίνετο καὶ τοῦτο συναγωνισμός μεταξύ των ποῖα θά ἤναπτε τήν καλύτεραν πυράν.

Τά ζύλα ἔφερον καί φέρον ἀκόμα οἱ γεῖτες ὡς ἐνεφέρθη τό ἔθιμον συνηχίαντες, μέντοι ἀπό τό ἔσχατον "Προφήτου" "Λιού".

Αἱ πυραί αὗται λέγονται "Πῦρ Πύρι ΑΤΟ" καί "ΤΖΙΑΝ ΑΛΑ". Εἰς τό μέσον τοῦ ξυλοσκαροῦ ἐτίθετο ὕψηλόν ζύλο, τό ὅποῖον ἐλέγετο Τζιαμαλόξυλο.

'Η συγκέντρωσις τῶν κατοίκων ἐγίνετο καί γίνεται μέ τό κτύπημα τῆς καμπάνας.

Τά ἔναμμά τῆς φωτιᾶς γίνεται ἀφοῦ συγκεντρωθῶν ἄτομα ἀπό ὅλας τὰς μή πενθοῦσας οἰκογενεῖας τοῦ χωριοῦ.

Τήν Ιην Μαρτίου καίγονται κληματόβεργες, κλαδιά ἀπό δένδρα καί ἄνθη τῆς ἐποχῆς.

Τήν 'Απόκρεω καίγονται χονδρά ζύλα καί χορεύουν γῦρο ἀπό τῇ φωτιά μασκαρεμένοι, οἱ ὅποιοι εἶναι μεταμορφωμένοι εἰς "αἰκτοὺς μέ κουδούνια, μαῖμοῦδες, δράκοντες κ.λ.π.

Μέ κάρβουνα ἀπό τήν φωτιάν τῆς ἀποκριᾶς καίγουν λιγόνι τὰ βόδια εἰς τήν οὐρά διὰ νά μὴν τὰ πιάνη ὁ στρέκουλας / οἷστρος /..